

Utlåtande 2001:126 RI (Dnr 1243/00)

Intern laglighetsprövning av kommunala beslut

Motion av Yildiz Kafkas (mp) (2000:62)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta
att avslå motion 2000:62 av Yildiz Kafkas (mp).

Föredragande borgarrådet Carl Cederschiöld anför följande.

Motionens innehåll

Yildiz Kafkas (mp) föreslår i en motion, *bilaga*, att kommunstyrelsen ska få i uppdrag att ta fram ett system som möjliggör en uppföljning av de av staden fattade beslutens lagenlighet. Vidare föreslås i motionen att kommunens revisorer tillförs ytterligare juridisk kompetens för att pröva de juridiska konsekvenserna av de politiska besluten i kommunens verksamheter. Därutöver föreslås att kommunens revisorer får i uppdrag att laglighetspröva de politiska beslut som tas på kommunens alla beslutsnivåer.

Remisser

Motionen har remitterats till stadsledningskontoret samt revisorskollegiet för yttrande.

Stadsledningskontoret anser att den nuvarande ordningen med laglighetsprövning, som hanteras av förvaltningsdomstolarna, och prövningen i beredningsarbetet, tillgodoser intresset av kontroll av de kommunala besluten samt rättssäkerheten. För övrigt torde ett system med laglighetsprövning som hanteras av kommunen själv strida mot principerna i Regeringsformen om maktfördelningen. Med anledning av detta föreslår stadsledningskontoret att

delningen. Med anledning av detta föreslår stadsledningskontoret att de förslag som framförs i motionen avstyrks.

Revisorskollegiet konstaterar att det finns idag former för laglighetsprövning av kommunala beslut. Därför anser kollegiet att det inte finns skäl att kommunfullmäktige vidtar ytterligare åtgärder för att stärka laglighetskontrollen.

Mina synpunkter

Det finns idag väl utvecklade och fungerande former för laglighetsprövning av kommunala beslut. Frågor om besluts laglighet prövas av förvaltningsdomstolarna. Även revisorerna har möjlighet att pröva lagligheten av kommunala beslut enligt 9 kap. 7 § kommunallagen. Stockholms stad har utfärdat kompletterande föreskrifter på viktiga punkter genom särskilda regler i revisionsstadgan och om intern kontroll i regler för ekonomisk förvaltning. Om nämnder och förvaltningar följer detta samt de av kommunfullmäktige utfärdade reglerna bör risken för att man fattar beslut som kan anses strida mot lagen vara liten.

Även de nyligen omarbetade reglerna för intern kontroll som bland annat innefattar föreskrifter om kontroll av lagenligheten innebär ett mer systematiskt angreppssätt på kontrollfrågorna än tidigare.

Jag delar därför remissinstansernas åsikt att denna ordning är tillfredsställande och att det därför inte heller finns skäl att kommunfullmäktige vidtar ytterligare åtgärder för att stärka laglighetskontrollen. Jag föreslår därför att motionen avslås.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta

att avslå motion 2000:62 av Yildiz Kafkas (mp).

Stockholm den 19 september 2001

På kommunstyrelsens vägnar:
CARL CEDERSCHIÖLD

Yvonne Modén

Ersätтарыttrande gjordes av *Viviann Gunnarsson* och *Christopher Ödmann* (båda mp) enligt följande.

Om vi hade haft yrkanderätt hade vi föreslagit kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. kommunstyrelsen tillsammans med revisorerna ser till att stadens nämnder och förvaltningar verkligen följer stadens föreskrifter och lagstiftningar
2. de nyligen omarbetade reglerna för intern kontroll noggrant följs upp av kommunstyrelsen
3. anför följande.

Av stadsledningskontorets yttrande och underlaget till kommunstyrelsens beslut kan man utläsa att motionens yttersta syfte har feltolkats. Motionärens intention är i första hand inte en ändring av gällande lagstiftning eller att införa en ny typ av domstol. Syftet med motionen är att finna ett sätt att förtydliga revisorernas uppdrag och tillföra den nödvändiga juridiska förstärkningen som krävs för att garantera rättssäkerheten vid den kommunala ärendehantering och utveckla det demokratiska kontrollsystemet.

Eftersom borgarrådets svar antyder en viss osäkerhet kring om stadens nämnder och förvaltningar följer stadens föreskrifter, bör kommunstyrelsen noggrant se till att så sker.

ÄRENDET

Yildiz Kafkas (mp) föreslår i en motion, bilaga, bl a att kommunstyrelsen ska få i uppdrag att ta fram ett system som möjliggör en uppföljning av de av staden fattade beslutens lagenlighet.

REMISSER

Motionen har remitterats till stadsledningskontoret samt revisorskollegiet för yttrande.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande av den 13 mars 2001 har i huvudsak följande lydelse.

Laglighetsprövning hanteras idag av de rättsvårdande myndigheterna, förvaltningsdomstolarna. Vidare förekommer viss prövning idag i beredningsarbetet. I den löpande verksamheten ankommer det primärt på respektive beredningsorgan att bedöma lagligheten av de beslut som man slutligt fattar eller föreslår att fullmäktige skall fatta. Dessutom ankommer det på fullmäktiges ordförande att vägra proposition, om ett förslag enligt ordförandens bedömning skulle leda till ett olagligt beslut (5 kap. 45 § kommunallagen).

Härutöver äger den kommunala revisionen granska lagligheten av förvaltningen.

Frågor om besluts laglighet prövas således idag i beredningsarbetet och av förvaltningsdomstolarna. Även revisorerna har möjlighet att pröva lagligheten av kommunala beslut (9 kap. 7 § kommunallagen). Denna ordning är enligt stadsledningskontoret tillfredsställande.

Att härutöver införa ett system med obligatorisk laglighetsprövning, som skulle hanteras av de kommunala revisorerna synes därför inte erforderligt. Dessutom är enligt 8 kap 11 § Regeringsformen rättskipningen en uppgift för domstolarna och enligt 11 kap 1 § andra stycket Regeringsformen får annan domstol än högsta domstolen eller regeringsrätten inrättas endast med stöd av lag. Något sådant lagstöd finns inte idag.

Med anledning av det anförda avstyrker stadsledningskontoret de förslag som framförs i motionen.

Revisorskollegiet beslutade vid sammanträde 26 mars 2001 att som svar på remissen överlämna och åberopa revisionskontorets tjänsteutlåtande samt anföra följande.

Det finns idag former för laglighetsprövning av kommunala beslut. Därför anser kollegiet att det inte finns skäl att kommunfullmäktige vidtar ytterligare åtgärder för att stärka laglighetskontrollen.

Revisionskontorets tjänsteutlåtande av den 14 mars 2001 har i huvudsak följande lydelse.

Prövning av demokratiskt fattade beslut

Motionären tar upp en fråga av stor principiell betydelse. I vilken omfattning, av vem och på vilket sätt ska kontroll utövas över de beslut som fattas i våra demokratiskt valda församlingar? Att revisionen har en roll att spela i detta sammanhang är ovedersägligt. Frågan är emellertid vilken omfattning revisionens kontroll ska ha och i vilken utsträckning den ska vara reglerad i lag. Denna fråga har diskuterats av flera statliga utredningar under 1990-talet.

Riksdagen beslutade med verkan fr o m 1 januari år 2000 om ändringar i kommunallagen som särskilt syftar till att stärka den kommunala revisionen. I regeringens proposition 1998/99:66 "En stärkt kommunal revision" som föregick beslutet har föredragande statsrådet bland annat behandlat frågan om kontroll av besluts laglighet. Statsrådet konstaterar där att det i den löpande verksamheten primärt ankommer på respektive beredningsorgan att bedöma lagligheten av de beslut som man slutligt fattar eller föreslår att fullmäktige skall fatta. Härutöver ankommer det på fullmäktiges ordförande att vägra proposition, om ett förslag enligt ordförandes bedömning skulle leda till ett olagligt beslut (5 kap. 45 § Kommunallagen). Det har emellertid förutsatts att detta stadgande endast skall utnyttjas i "uppenbara fall". Prövningen av beslutens laglighet bör främst ankomma på förvaltningsdomstolarna.

Statsrådet anför vidare att det i doktrinen har hävdats att det i den kommunala revisionens uppgifter innefattas en möjlighet för revisorerna att granska lagligheten av förvaltningen.

Tidigare under 1990-talet har flera utredningar diskuterat möjligheten att låta revisorerna övervaka de kommunala besluten från laglighetssynpunkt, t o m innan de verkställs. Ingen av dessa utredningar har emellertid lett till lagstiftning. Föredragande statsrådet slår i den ovan nämnda propositionen i stället fast att lagligheten även i fortsättningen skall prövas i beredningsarbetet och av rättsvårdande myndigheter. Statsrådet anför:

"Vid en samlad bedömning av dessa förhållanden anser regeringen att laglighetsgranskningen inte skall vara en lagreglerad obligatorisk uppgift för revisorerna utan att dessa frågor som hittills skall prövas i beredningsarbetet och av de rättsvårdande myndigheterna. Regeringen vill också betona vikten av en god intern kontroll och dess betydelse när det gäller bl a lagligheten i verksamheten. Det är också möjligt för ett sakkunnigt biträde (till den förtroendevalde revisorn) att i sin granskning göra en bedömning av lagligheten och behandla detta i sin

granskning göra en bedömning av lagligheten och behandla detta i sin granskningsrapport.”

I propositionen pekas således de olika steg ut genom vilka prövning av kommunala beslut sker. Primärt vilar det på förvaltningschefen att i *beredningen* av ett förslag till beslut kontrollera lagligheten. Ett beslut kan sedan överklagas - enligt kommunallagen (KL) eller den lag mot vilket beslutet kan anses strida. Det prövas då av *rättvårdande myndigheter*, t ex länsrätten. Propositionstexten pekar vidare på nämndens *interna kontroll*. Nämndens ansvar för den interna kontrollen skärptes i de ändringar av lagen som riksdagen beslutade om år 1999. Lagändringarna har sedan medfört en revidering av stadens regler för ekonomisk förvaltning, där kapitlet om intern kontroll utformats som ett reglemente för intern kontroll.

Som ytterligare en möjlighet att pröva kommunala beslut pekas i propositionen på att de förtroendevalda *revisorernas sakkunniga biträden* kan beröra lagenligheten i sina rapporter. Dessa rapporter ska enligt KL fogas till de rapporter revisorerna årligen överlämnar till fullmäktige.

Lagtrots och domstolstrots

Kommunstyrelsen har nyligen yttrat sig över en remiss av betänkandet ”Kommunalt domstolstrots” (Ds 2000:53). Betänkandet behandlar företeelsen att en kommun satt sig över en förvaltningsdomstols avgörande. Det kan avse fall då verkställigheten av en för den enskilde gynnande dom dröjt eller helt uteblivit. Det kan även avse när avgörande om mål om laglighetsprövning åsidosatts. Som exempel kan nämnas att ett kommunalt beslut om stöd till ett enskilt företag ogiltigförklarats av domstol och kommunen ändå betalar ut stödet eller avstår från att återkräva det. Utredningen tar emellertid även upp frågan om revisionens kontroll av kommunala besluts laglighet. Utredningen konstaterar då att regeringen i den tidigare nämnda propositionen uttalat att en ordning som innebär obligatorisk laglighetsgranskning genom revisorernas försorg inte bör införas. En skärpning av revisorernas åligganden föreslås emellertid. Utredningen anför:

”Redan enligt gällande ordning har revisorerna viss möjlighet att granska i vad mån nämnderna respekterar förvaltningsdomstolarnas avgöranden. Emellertid omfattar granskningen inte ärenden som avser myndighetsutövning mot enskilda. Redan en begränsning av detta undantag skulle innebära vidgade möjligheter att motverka domstolstrots (jfr Lokaldemokratikommitténs förslag). En förstärkt effekt skulle uppnås om revisorerna samtidigt åläggs en anmälningsplikt gentemot berörd nämnd och ytterst fullmäktige när de upptäcker ett fall av domstolstrots.

Bestämmelserna om revisorernas uppgifter finns i 9 kap. 9 och 10 §§ KL.-----

Dessa bestämmelser ger redan idag revisorerna vissa möjligheter att övervaka att domstolstrots inte förekommer. Det kan inte anses hindra att revisorerna inriktar sin granskning i första hand på berednings-, besluts- och verkställighetsrutiner så att domstolstrots som beror på brister i något av dessa hänseenden undviks. Huvuddelen av en granskning med en sådan inriktning torde kunna ske inom

vuddelen av en granskning med en sådan inriktning torde kunna ske inom ramen för vad som i 10 § avses med 'granskningen sker från allmänna synpunkter'. För en effektiv kontroll av att domstolarnas avgöranden inte åsidosätts krävs emellertid också att revisorerna kan gå in i enskilda ärenden och pröva t.ex. om avgörandet verkställts, om detta skett inom rimlig tid och om föreskrifter för verkställigheten iakttagits. För att dessa granskningsinsatser skall kunna utföras torde en ändring i 10 § behövas. Enligt utredningens mening bör en sådan ändring göras. Den bör utformas så att det klart framgår att den vidgade möjligheten att gå in i ärenden angående myndighetsutövning är begränsad till fall då granskningen avser hur nämnderna verkställer beslut av förvaltningsdomstolar."

Revisionen ansåg i sitt remissvar till kommunstyrelsen att förslaget ligger inom ramen för revisorernas granskning även resursmässigt och hänvisade till revisionsstadgans § 6. Revisionen kommenterade vidare förslaget om en skyldighet för revisorerna att anmäla till fullmäktige vid fall av domstolstrots. Revisionen ansåg att ett sådant förhållande skulle innebära att berörd nämnd knappast skulle föreslå ansvarsfrihet från revisorernas sida. Kommunstyrelsen hade i sitt yttrande till regeringen ingen annan mening än revisionen i frågan om den föreslagna anmälningsplikten. Regeringen har ännu inte lagt fram någon proposition som grundar sig på utredningens förslag.

Lagens föreskrifter och god revisionssed

Det har redan nämnts att revisorernas uppgifter regleras 9 kap. 9 § KL. Det är i första hand paragrafens 1 och 2 st som är intressanta när det gäller frågan om revisorernas prövning av lagenligheten i kommunala beslut. De två styckena lyder:

"Revisorerna granskar årligen i den omfattning som följer av god revisionssed all den verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden. De granskar på samma sätt, genom de revisorer eller lekmannarevisorer som utsetts i företag enligt 3 kap. 17 och 18 §§, även verksamheten i de företag som verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig."

I paragrafens första stycke åläggs revisorerna att granska *all* verksamhet. Det avser nämnders och styrelser verksamhet på ett övergripande plan, men också de olika delverksamheter som utförs inom nämndernas ansvarsområden. Vidare hänvisas till *god revisionssed*. Innebörden av god revisionssed i kommunala sammanhang har beskrivits i en skrift som givits ut av Svenska kommunförbundet och Landstingsförbundet. Skriften har tagits fram i samråd med en referensgrupp för kommunala revisionsfrågor i vilken även Stockholms stads revisionskontor varit representerade. Paragrafens andra stycke anger att revisorerna bland annat prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt sätt. Det har i detta sammanhang ansetts som god revisionssed att revisorerna prövar "om verksamheten lever upp till fullmäktiges mål och följer andra beslut, *lagstiftning*, avtal och föreskrifter, det vill säga dess effektivitet och kvalitet;" Det har således ansetts som god revisionssed att revisorerna

kvalitet;" Det har således ansetts som god revisionssed att revisorerna ska granska om verksamheten följer lagstiftningen. Det ska ske i den omfattning som följer av god sed och får enligt 9 kap. 10 § KL inte omfatta ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild. Revisorerna kan således inte granska beslut i enskilda bistandsärenden inom socialtjänsten. Däremot ska revisorerna granska rutiner, bedömningsgrunder, delegationsregler m m med anknytning till bistandsärenden. Exempelvis har under år 2000 Stockholms stads revision publicerat fyra rapporter med fyra olika inriktningar som alla rört socialbidragen (revisionsrapporterna 2000:2 delarna 2:1, 2:2 och 2:3 samt 2000:9).

Stadens egna föreskrifter

Den tolkning som anges i skriften God revisionssed av vad granskningen av verksamhetens ändamålsenlighet ska innefatta har sedan många år varit inskriven i stadens revisionsstadga (Kfs 1996:19). Stadgans § 6 lyder:

Revisorernas och revisionskontorets granskning av verksamheten skall utöver vad som stadgas i 9 kap. 9 § kommunallagen särskilt inriktas på en prövning av om beslut och åtgärder överensstämmer med lag och annan författning, kommunfullmäktiges beslut, avtal och andra föreskrifter.

Revisorerna kan inför ett beslut i en nämnd ge råd om hur lag eller andra föreskrifter ska tolkas. Revisorernas prövning av ett besluts lagenlighet sker emellertid alltid i efterhand. Som tidigare nämnts vilar det i stället på förvaltningschefen och nämnden att under ärendets beredning pröva lagenligheten. Nämnden och förvaltningschefen ska dessutom upprätta ett system för intern kontroll som innefattar prövning av lagenligheten.

Kapitel 5. § 1 stadens *regler för ekonomisk förvaltning* föreskriver således följande:

Nämnden ansvarar för att ett system för intern kontroll upprättas inom respektive verksamhetsområde med övergripande riktlinjer, regler och anvisningar i syfte att säkerställa att

- ? verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt
- ? att lagar, avtal och andra för nämnden gällande regler, föreskrifter och beslut följs
- ? -----

Kapitel 5 i regler för ekonomisk förvaltning fick sin nuvarande utformning så sent som för ett år sedan. De krav på intern kontroll av att nämndens beslut ska vara lagenliga har emellertid gällt sedan länge.

Revisorernas granskning i Stockholms stad

För varje revisionsår antar revisorsgrupperna och revisorskollegiet en revisionsplan för årets revisionsarbete. Revisionsplanen syftar till att inrikta det aktuella årets granskning på ett sådant sätt att de förtroendevalda revisorerna kan lämna underlag för kommunfullmäktiges prövning av ansvarsfrihet för stadens nämnder (revisionsplaner). utgör de förtroendevalda revisorernas beslutsunderlag för ställningstagande till prioriteringar av granskningsinsatser under året. I planen beskrivs strategiska frågor och prioriterade granskningsområden under perioden. Revisionsprojekt preciseras liksom omfattningen och inriktning av basgranskningen vid samtliga nämnder. Koncern- och bolagsrevisionen planeras på motsvarande sätt.

Vidare beskrivs revisionens organisation och resursfördelning samt i vilken omfattning och för vilken granskning konsulter ska upphandlas. Revisorskollegiet bestämmer inom ramen för fullmäktiges beslut helt självständigt hur resurserna ska disponeras. I den mån revisionen behöver tillföras särskild kompetens i form av specialister (ex juridisk kompetens) kan revisionen således upphandla sådan kompetens. Risk- och väsentlighetsanalys utgör grunden för beslut om granskningens inriktning och omfattning. I analysen av *väsentlighet* värderas de konsekvenser som kan uppstå för kommunen eller enskilda kommunmedlemmar vid fel eller misskötsel. Olika slag av konsekvenser bedöms – ekonomiska, verksamhetsmässiga och förtroendeanknutna. I analysen av *risk* värderas sannolikheten för att fel eller misskötsel ska uppstå. Sannolikheten varierar mellan olika verksamhetsområden, system och rutiner och bedöms för varje väsentligt område för sig. Viktiga utgångspunkter i analysen är kommunfullmäktiges uppdrag och direktiv, erfarenheter från tidigare års granskningar, förändringar i stadens organisation och aktuella omvärldsförändringar.

Utifrån genomförda analyser av väsentlighet och risk har för närvarande följande *strategiska granskningsområden* inom kommunkoncernen definierats.

- ? Styrning och uppföljning av verksamhet och ekonomi
- ? Kvaliteten i verksamheten
- ? Effektiviteten i verksamheten
- ? Upphandling och konkurrens
- ? Prioriterade verksamhetsområden
- ? Intern kontroll - säkerheten och effektiviteten i verksamheten
- ? IT-säkerhet och IT-utveckling
- ? Avveckling av kommunal affärsverksamhet
- ? Finansiella risker
- ? Balanskrav, redovisningslag och pensionsavsättningar

I samtliga dessa strategiska granskningsområden ingår moment av laglighetsprövning.

Sammanfattning

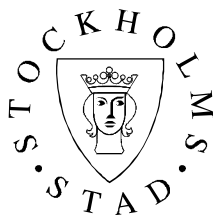
I den tidigare nämnda utredningen om kommunalt domstolstrots konstateras att antalet fall där en kommun avsiktligt inte rättat sig efter en dom är mycket få. De fall då kommunernas verkställighet av domstolsutslag dröjt eller blivit så försenad att det helt uteblivit är fler, men fortfarande är omfattningen inte större än att utredningen avstår från att föreslå mer påtagliga skärpningar av lagstiftningen.

På senare tid har domar uppmärksammats som gällt bistånd till handikappade enligt LSS, där verkställigheten blivit starkt försenad. Även verkställigheten av kommunens egna beslut om sådant bistånd har blivit försenad. Detta är naturligtvis inte tillfredsställande och måste påtalas av nämnden själv och av revisorerna.

Vad beträffar system för att pröva lagenligheten i kommunala beslut måste man först och främst ta hänsyn till de starka kontrollerande inslag som finns i den demokratiska beslutsprocessen. Kravet på skriftliga protokoll som anslås offentligt och reservationsrätten är sådana inslag. Vidare finns regler i kommunallagen för ytterligare kontroller av de kommunala besluten. Kravet på ärendeberedning liksom föreskrifterna om system för intern kontroll är några sådana regler. Även överklagningsinstitutet i kommunallagen och i en rad andra lagar (ex Socialtjänstlagen) måste ses som led i medborgarnas rätt att kontrollera riktigheten i kommunala beslut. Stokholms kommun har utfärdat kompletterande föreskrifter på viktiga punkter genom särskilda regler i revisionsstadgan och om intern kontroll i regler för ekonomisk förvaltning. Om nämnder och förvaltningar följer vad som enligt ovan stadgats om beslutsprocessen samt de av kommunfullmäktige utfärdade reglerna bör risken för att man fattar beslut som kan anses strida mot lagen vara liten.

Vidare har såsom beskrivits ovan revisionen en skyldighet att inom ramen för sina befogenheter och prioriteringar granska om verksamheterna följer lagar och andra föreskrifter.

De nyligen omarbetade reglerna för intern kontroll som bland annat innefattar föreskrifter om kontroll av lagenligheten innebär ett mer systematiskt angreppssätt på kontrollfrågorna än tidigare. Där förutsätts att varje nämnd skapar ett system av det slag motionären efterfrågar. Revisionskontoret finner därför att det för närvarande inte finns skäl att kommunfullmäktige vidtar ytterligare åtgärder för att stärka laglighetskontrollen.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2000:62

2000:62

Motion av Yildiz Kafkas (mp) om intern laglighetsprövning av kommunala beslut

Den kommunala revisionen anses vara symbolen för ett demokratiskt kontrollsystem för de kommunala verksamheterna.

Enligt Kommunallagen § 3:13-15 är nämndernas uppgifter bl. a. att besluta i frågor som rör förvaltningarna och i frågor som de enligt lag eller annan författning ska handha. I Kommunallagen § 6:7 stadgas att nämnderna var och en inom sitt område ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med fullmäktiges mål och riktlinjer samt följer de föreskrifter som gäller för verksamheten. Liknande ordning gäller för de kommunala styrelserna. Verksamheten granskas i sin tur av revisorer. Det sägs i lagen att revisorerna i sin granskning ska iaktta god revisionssed, utan att ange bedömningsgrunder. Definitionen är en ramreglering och saknar all tydlighet.

Den tydligaste definitionen som finns för revisorernas uppgift är "att samtliga delar av det kommunala verksamhetsområdet årligen skall bli föremål för revisorernas granskning" utan att exakt formulera revisionens omfattning.

Trots att kommunens verksamheter är lagreglerade finns det inget uttryckligt krav på laglighetsprövning av de beslut som tas i nämnder och styrelser i likhet med verksamheternas ekonomiska hantering. Däremot finns det inga hinder att kommunfullmäktige preciserar revisorernas uppdrag.

Det borde vara en självklarhet att revisorerna granskar även beslutens lagenlighet och påpekar om besluten är lagstridiga. Att granska hur verksamheten efterlever lagarna borde vara minst lika viktigt som att se om nämndernas och styrelsernas räkenskaper håller sig inom angivna ramar. Vad tjänar det till om en nämnd inte överskrider sin budget, om verksamheten sköts lagstridigt?

På kommunens olika beslutsnivåer tas många beslut som kan strida mot gällande lagar, t.ex. överlämnande till entreprenad av vissa verksamheter inom socialtjänsten, beslut som innebär underlåtenhet att anmäla misstänkt miljöbrott eller medgivande av minskade ekonomiska och personella resurser som omöjliggör att uppfylla lagens krav på en god service och kompetens.

Kommunernas interna laglighetsprövning är inte en lagreglerad granskning som uttryckligen krävs. Det kan bero på att den svenska lagstiftningen är en ramlag i sin konstruktion och revisorerna ändå är skyldiga att granska hela verksamheten och därmed inte förhindrade av ett annat regelverk för att göra en laglighetsgranskning. Detta ger kommunfullmäktige möjligheten att precisera revisorernas uppdrag genom att införa krav på laglighetsgranskning av kommunala beslut. I en kommun av Stockholms storlek och mängden av beslut finns det starka skäl att ta fram ett system i syfte att förstärka rättssäkerheten i de tagna besluten.

Med anledning av ovanstående föreslås kommunfullmäktige besluta att

1. ge kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram ett system, som möjliggör en uppföljning av beslutens lagenlighet
2. tillföra kommunens revisorer ytterligare juridisk kompetens för att pröva de juridiska konsekvenserna av politiska besluten i kommunens verksamheter
3. ge kommunens revisorer i uppdrag att laglighetspröva de politiska beslut som tas i kommunens alla beslutsnivåer.

Stockholm den 27 november 2000

Yildiz Kafkas